

Savings and Investment

ปีที่ 4 ฉบับที่ 60 ประจำเดือนเมษายน 2560

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC)

สุวิรัตน์ จิรขุสกุล

การลงทุนภาครัฐครั้งใหญ่ในโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Sea board Development Program : ESB) ของประเทศไทยที่เริ่มดำเนินการในรัฐบาลของ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ตั้งแต่ปี 2525 ทำให้การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ภาคตะวันออกขยายตัวได้รวดเร็วมาก พร้อมกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านการขนส่งทางถนน ทางเรือ ทางรถไฟ และทางอากาศ ซึ่งส่งผลให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนตามมาอีกมากมายโดยเฉพาะนักลงทุนจาก

ต่างประเทศจนทำให้พื้นที่ภาคตะวันออกเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศ และมีนิคมอุตสาหกรรมมากที่สุดในประเทศไทย รวมทั้งยังผลักดันให้เศรษฐกิจไทยและการลงทุนรวมของประเทศขยายตัวสูงต่อเนื่องมาหลายปี และภาคการส่งออกกลายเป็นตัวขับเคลื่อนหลักในการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยมาจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยชะลอตัวลงกว่าในอดีตจนทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ติดอยู่ในกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) เป็นเวลาหลายปีแล้ว แม้ว่าในปี 2554 ธนาคารโลกได้ประกาศให้ประเทศไทยได้เลื่อนฐานะจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับต่ำ (Lower Middle Income Country) สู่ประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูง (Upper Middle Income Country) แต่ปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยที่ไม่มีการปรับตัวมาเป็นเวลานานจนส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ลดลง การพึ่งพาภาคการส่งออกในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเหมือนในอดีตที่ผ่านมาไม่สามารถขยายตัวได้มาก และยังต้องเผชิญกับปัญหาการส่งออกสินค้าบางกลุ่มที่ส่งออกได้ลดลง หรือกลับหดตัวลงจากการไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าของประเทศอื่นในตลาดโลกได้ ผู้ผลิตไม่สามารถพัฒนาสินค้าได้ทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งต้นทุนด้านแรงงานและด้านอื่น ๆ ที่เคยเป็นจุดแข็งของไทยก็มีต้นทุนสูงขึ้นขณะที่ผลิตภาพด้านแรงงานยังพัฒนาตามไม่ทัน นอกจากนี้การลงทุนที่เคยเป็นปัจจัยสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจก็ลดลงกว่าในอดีตมาก

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพบว่า การลงทุนรวมของประเทศในปี 2537-2539 ซึ่งเป็นช่วงก่อนวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 ของไทยสามารถขยายตัวโดยเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 10.1 ต่อปี แต่ในช่วง 15 ปีหลังกลับพบว่า การลงทุนรวมของประเทศขยายตัวโดยเฉลี่ยลดลงเหลือเพียงร้อยละ 5.1 ต่อปี และในปี 2559 เติบโตได้เพียงร้อยละ 2.8 ต่อปีเท่านั้น

ประสบการณ์จากต่างประเทศในการก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลาง ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และไต้หวัน คือ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ การพัฒนาเทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและ บริการที่ใช้เทคโนโลยีในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้น รัฐบาลของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา จึงได้มีนโยบายมุ่งเน้นการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจครั้งใหม่ เพื่อสร้างให้ประเทศไทย ไปสู่การเป็น “Thailand 4.0” และเป็นประเทศที่ก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง ระดับสูง โดยการสร้างเศรษฐกิจที่เน้นคุณค่า (Value-Based Economy) และสร้างความพร้อมให้กับประเทศเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งไปสู่วิศวกรรม (Innovation-Driven Economy) ทั้งนี้ รัฐบาลจึงได้เห็นชอบให้มีการดำเนินการโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ

พิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) เพื่อส่งเสริมให้ 3 จังหวัดของภาคตะวันออกเป็นเขตเศรษฐกิจ พิเศษที่ดีและทันสมัยที่สุดในอาเซียน ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และจังหวัดระยอง และได้กำหนด 10 อุตสาหกรรม เป้าหมายของประเทศที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน และสามารถพัฒนาหรือต่อยอดการใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้นได้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สูงขึ้น ได้แก่ 5 อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) คือ ยานยนต์สมัยใหม่ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ท่องเที่ยวไฮเอนด์และเชิงสุขภาพ เกษตรเทคโนโลยีชีวภาพ และแปรรูปอาหาร และ 5 อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) คือ หุ่นยนต์เพื่อการผลิต การบินและโลจิสติกส์ เชื้อเพลิงชีวภาพ-เคมีชีวภาพ ดิจิตอล และอุตสาหกรรมทางการแพทย์ครบวงจร ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มเป็นพิเศษ

โครงการการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเป็นการบูรณาการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานอย่างสมดุล การจัดวางผังเมืองกลุ่มจังหวัดเพื่อการเติบโตอย่างมีทิศทางพร้อมมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับโลก การกระจาย ความเจริญทางเศรษฐกิจสู่ภูมิภาค การสร้างโอกาสในการทำงาน การเพิ่มเงินภาษีสู่ท้องถิ่น การจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนา ชุมชนเพื่อประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเติบโตอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ในการดำเนินการตามแผนพัฒนา EEC ในช่วงปี 2560 - 2570 รัฐบาลได้วางเป้าหมายมูลค่าการลงทุนในพื้นที่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนราว 2 ล้านล้านบาท และ ในช่วงปี 2560 - 2565 จะมีโครงการนำร่องจำนวน 5 โครงการ โดยมีเป้าหมายมูลค่าการลงทุนในพื้นที่ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนไม่น้อยกว่า 1.5 ล้านล้านบาท ประกอบด้วย

โครงการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภา

เพื่อให้สามารถรองรับผู้โดยสารได้ปีละ 3 ล้านคน พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยานเพื่อให้เป็นศูนย์กลางการบิน

โครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง เฟสที่ 3

เพื่อให้สามารถรองรับตู้สินค้าเพิ่มขึ้นจาก 7 ล้านตู้ต่อปี เป็น 18 ล้านตู้ต่อปี

โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย

10 สาขา ทั้ง First S-Curve และ New S-Curve

โครงการพัฒนารถไฟความเร็วสูงเชื่อมสนามบินดอนเมือง-

สนามบินสุวรรณภูมิ-สนามบินอู่ตะเภา

ซึ่งใช้เวลาเดินทางเพียง 1 ชั่วโมง สามารถรองรับผู้โดยสารได้ปีละ 10 ล้านคน รถไฟทางคู่เชื่อมต่อท่าเรือเข้าไปนิคมอุตสาหกรรม เส้นทางมอเตอร์เวย์ใหม่ เพื่อรองรับการเดินทางและขนส่งสินค้า

โครงการพัฒนาเมืองใหม่ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี

และระยอง

เพื่อให้เอื้อต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สถาบันการศึกษา ศูนย์กลางวิจัยและพัฒนาเพื่อเป็นเมืองใหม่ โดยกำหนดให้จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นเมืองใหม่แทนกรุงเทพมหานคร จังหวัดชลบุรีเป็นเมืองแห่งการศึกษานานาชาติ และเมืองพัทยาเป็นเมืองท่องเที่ยวนานาชาติ

รัฐบาลได้มีการขับเคลื่อนโครงการการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกโดยได้ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. และขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งคาดว่าจะมีการประกาศใช้อย่างช้าภายในครึ่งปีแรกของปี 2560 ทั้งนี้ สาระสำคัญของร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าว จะเป็นการพัฒนาผ่านกลไกการบริหารที่จะมีการตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน นอกจากนี้ยังมีกฎหมายเพื่อสนับสนุนการลงทุนภาคเอกชนจำนวน 2 ฉบับ คือ

1. พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2560 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2560)

ได้กำหนดการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อดึงดูดการลงทุน ได้แก่ สิทธิในการได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุดเป็นเวลา 13 ปี สิทธิในการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือสิ่งหาริมทรัพย์อื่นของคนต่างด้าวโดยให้เช่าที่ดิน 50 ปี และต่ออายุได้อีก 49 ปี สิทธิในการนำช่างฝีมือ ผู้บริหารหรือผู้ชำนาญการและครอบครัว ซึ่งเป็นคนต่างด้าวเข้ามาพำนักในประเทศไทย และสิทธิประโยชน์ทางภาษีอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน

2. พระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. 2560 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2560)

ได้กำหนดการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เช่น สิทธิในการได้รับยกเว้นภาษีนิติบุคคลสูงสุด 15 ปี เงินกองทุนสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา การช่วยเหลือดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นต้น

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย และเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมแห่งอนาคตเพื่อเชื่อมโยงกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รัฐบาลได้คาดว่า ในช่วงของการดำเนินการตามแผนพัฒนา EEC ปี 2560 - 2565 จะช่วยสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยให้สามารถเติบโตโดยเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี สามารถสร้างงานใหม่ 100,000 อัตราต่อปี

ลดค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์ 400,000 ล้านบาทต่อปี มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 10 ล้านคนต่อปี และได้ฐานภาษีใหม่ 100,000 ล้านบาทต่อปี รวมทั้งการผลักดันกฎหมายต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้มีการลงทุนใหม่ ของภาคเอกชนล้วนเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญในการสร้างการลงทุนครั้งใหญ่ของประเทศให้เกิดขึ้นอีกครั้ง โดยเฉพาะการลงทุนในอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มเป็นพิเศษที่ต้องมีการใช้การวิจัยพัฒนา นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนของประเทศในระยะยาว